

Wyrok z dnia 7 lutego 2008 r.

II PK 160/07

Wyznaczenie przez Ministra Gospodarki - na podstawie art. 31 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnień i zadaniach gmin górniczych (Dz.U. Nr 162, poz. 1112 ze zm.) - jednostki organizacyjnej zobowiązanej do wypłacania świadczeń wynikających z urlopu górniczego byłym pracownikom zlikwidowanego przedsiębiorstwa górniczego nie może być traktowane jako równoznaczne z przejściem zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę w rozumieniu art. 23¹ k.p., jeżeli wyznaczeniu tej jednostki organizacyjnej nie towarzyszy przejęcie przez nią składników majątkowych albo zadań dotychczasowej placówki zatrudnienia umożliwiające wykonywanie obowiązków pracowniczych.

Przewodniczący SSN Jolanta Strusińska-Żukowska, Sędziowie SN: Katarzyna Gonera (sprawozdawca), Jerzy Kwaśniewski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 7 lutego 2008 r. sprawy z powództwa Ryszarda G. przeciwko Spółce Restrukturyzacji Kopalń S. w K. Oddział w S. Zakład KWK w całkowitej likwidacji Rejon KWK „W. - N.R.” o odprawę emerytalną, na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Świdnicy z dnia 15 lutego 2007 r. [...]

o d d a l i ł skargę kasacyjną.

U z a s a d n i e

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Wałbrzychu wyrokiem z 17 października 2006 r. [...] oddalił powództwa o odprawę emerytalną wniesione przez Ryszarda G. i Ryszarda Z. przeciwko Spółce Restrukturyzacji Kopalń SA w K. Oddziałowi w S. Zakładowi Kopalnie Węgla Kamiennego w całkowitej likwidacji Rejonowi KWK „W. - N.R.”. Sąd Rejonowy ustalił, że powód Ryszard G. był zatrudniony u strony pozwanej od 1

sierpnia 1968 r. do 31 maja 1981 r. i od 8 kwietnia 1978 r. do 30 września 1996 r. Od 1 października 1996 r. podjął pracę w Zakładzie Wydobywczo-Przeróbczym Antracytu SA w W. (zwanym dalej ZWPA SA), gdzie pracował nieprzerwanie do 30 kwietnia 1998 r. Od 1 maja 1998 r. do 28 lutego 2001 r. przebywał na urlopie górniczym, a z dniem 1 marca 2001 r. przeszedł na emeryturę. Z kolei powód Ryszard Z. był zatrudniony u strony pozwanej od 13 lutego 1976 r. do 11 września 1994 r. Od 12 września 1994 r. do 16 sierpnia 1998 r. pracował w ZWPA SA w W., a od 17 sierpnia 1998 r. rozpoczął urlop górniczy, na którym przebywał do 1 marca 2001 r. Z dniem 2 marca 2001 r. przeszedł na emeryturę. W związku z przejściem na emeryturę po zakończeniu urlopów górniczych powodowie wnieśli o zasądzenie na ich rzecz od strony pozwanej - jako (ich zdaniem) następcy prawnego zlikwidowanego ZWPA SA w W. - odpraw emerytalnych. Strona pozwana nie uznała roszczeń powodów, podnosząc brak legitymacji biernej i twierdząc, że nigdy nie stała się następcą prawnym zlikwidowanego ZWPA SA w W.

Sąd Rejonowy ustalił, że postanowieniem z 11 marca 1998 r. Sąd Rejonowy w W. ogłosił upadłość ZWPA SA w W., a następnie postanowieniem z 23 stycznia 2001 r. stwierdził ukończenie postępowania upadłościowego w stosunku do ZWPA SA w W. Spółka ta została zlikwidowana i wykreślona z rejestru przedsiębiorców w dniu 18 czerwca 2001 r. Jeszcze przed zakończeniem postępowania upadłościowego (28 czerwca 1999 r.) ZWPA SA w upadłości w W. oraz Przedsiębiorstwo Państwowe W. Kopalnie Węgla Kamiennego w W. (zwane dalej PP WKWK) zawarły umowę, na mocy której PP WKWK zobowiązało się przejąć w całości, między innymi, obowiązki ZWPA SA w W. wobec byłych pracowników tej Spółki oraz pracowników przebywających na urloпах górniczych, stanowiące odpowiednik praw nabytych przez pracowników w stosunku do ZWPA SA w W. na podstawie ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej (Dz.U. Nr 162, poz. 112 ze zm.). Warunkiem skuteczności przeniesienia tych obowiązków było jednak przekazanie PP WKWK odpowiednich środków budżetowych lub pochodzących z innych źródeł. Niezbędne środki dla PP WKWK na realizację obowiązków będących przedmiotem umowy miał gwarantować Minister Gospodarki. Postanowieniem wydanym 2 sierpnia 1999 r. Sąd Rejonowy w W. zezwolił syndykowi ZWPA SA w upadłości w W. na dokonanie przeniesienia na PP WKWK obowiązków wynikających z tej umowy. Do wykonania tej umowy ostatecznie nie doszło, ponieważ nie została ona zatwierdzona przez Ministra Gospodar-

ki. Jak ustalił Sąd, postanowienia umowy z dnia 28 czerwca 1999 r. nie były realizowane, a środki na ich realizację nie zostały przekazane do PP WKWK, ponieważ pismem z 12 sierpnia 1999 r. PP WKWK odstąpiło ze skutkiem natychmiastowym od wszystkich ustaleń i zobowiązań wynikających z powołanej umowy z uwagi na podjętą przez Ministra Skarbu decyzję o postawieniu PP WKWK w stan likwidacji z dniem 1 września 1999 r.

Sąd Rejonowy ustalił również, że rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 24 lipca 2000 r. (Dz.U. Nr 61, poz. 714) wyznaczono Przedsiębiorstwo Państwowe W. Kopalnie Węgla Kamiennego w likwidacji jako jednostkę organizacyjną zobowiązaną do wypłacania świadczeń wynikających z uprawnień, o których mowa w art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej, byłym pracownikom Zakładu Wydobywczo-Przeróbczego Antracytu SA w upadłości, a rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 2 kwietnia 2001 r. (Dz.U. Nr 32, poz. 370) wyznaczono do tego celu stronę pozwaną. Wcześniej, umową z dnia 1 marca 2001 r., strona pozwana zakupiła przedsiębiorstwo PP WKWK w likwidacji i z chwilą zawarcia tej umowy wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki zakupionego przedsiębiorstwa.

Strona pozwana, wykonując obowiązki nałożone na nią przez Ministra Gospodarki w rozporządzeniu, wypłacała jako płatnik byłym pracownikom ZWPA SA świadczenia wynikające z uprawnień, o których mowa w art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r., oraz przejęła całość dokumentacji pracowniczej byłych pracowników ZWPA SA przebywających na emeryturach i urlopach górniczych, wykonując wszelkie niezbędne czynności formalne na rzecz tych osób, związane z ich wcześniejszym zatrudnieniem w zlikwidowanym ZWPA SA, w tym między innymi wystawianie świadectw pracy, kompletowanie dokumentacji i przesyłanie jej do ZUS. Sąd ustalił, że pracownikom ZWPA SA na mocy zakładowego Układu Zbiorowego Pracy z 1 maja 1997 r. przysługiwała jednorazowa odprawa emerytalna w razie rozwiązania stosunku pracy w związku z przejściem na emeryturę. Po 25 latach pracy wysokość odprawy wynosiła 300% jej podstawy. U strony pozwanej - na mocy porozumienia z 20 maja 1993 r. w sprawie zakładowego systemu wynagradzania w PP WKWK w W. - również przysługiwała pracownikom odchodzącym na emeryturę odprawa w wysokości 300% podstawy po przepracowaniu 25 lat. Zarówno ZWPA SA jak i strona pozwana przystąpiły do Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy z 21 grudnia 1991 r., który również przewidywał przyznanie jednorazowej odprawy pieniężnej w

razie rozwiązania stosunku pracy w związku z nabyciem prawa do emerytury według zasad określonych w zakładowej umowie zbiorowej. Sąd stwierdził, że powodowie w związku z przejściem na emeryturę nie otrzymali odpraw emerytalnych.

Sąd pierwszej instancji oddalił powództwo, stwierdzając, że z dniem 1 sierpnia 2000 r. ma mocy rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 24 lipca 2000 r. wydanego na mocy delegacji z art. 31 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej (Dz.U. Nr 162, poz. 1112) wyznaczono Przedsiębiorstwo Państwowe W. Kopalnie Węgla Kamiennego w likwidacji jako jednostkę organizacyjną zobowiązaną do wypłacania świadczeń wynikających z uprawnień, o których mowa w art. 20 ust. 1 powołanej ustawy, dla byłych pracowników ZWPA SA. W związku z likwidacją PP WKWK, kolejnym rozporządzeniem (z dnia 2 kwietnia 2001 r.) Minister Gospodarki wyznaczył stronę pozwaną jako jednostkę organizacyjną zobowiązaną do wypłacania wspomnianych świadczeń, w tym także świadczeń powodów wynikających z przebywania przez nich na urloпах górniczych. Środki finansowe na realizację tego obowiązku w całości pochodziły z budżetu państwa. Zakres przedmiotowy świadczeń dla pracowników przebywających na urloпах górniczych został wyczerpująco określony w art. 22 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r.; brak wśród nich odpraw emerytalnych. Oznacza to, że strona pozwana nie została zobowiązana rozporządzeniem Ministra Gospodarki do wypłacenia byłym pracownikom ZWPA SA odpraw emerytalnych. Powołując się na rozporządzenie Prezydenta RP z dnia 24 października 1934 r. - Prawo upadłościowe, Sąd Rejonowy stwierdził, że z chwilą ukończenia postępowania upadłościowego roszczenia wierzycieli w stosunku do upadłego wygasły, a ustalenie ogólnego następcy prawnego podmiotu niebędącego osobą fizyczną możliwe byłoby wówczas, gdyby nastąpiło przejęcie majątku tego podmiotu przez inny podmiot posiadający zdolność prawną. Z zebranego materiału dowodowego wynika jednoznacznie, że postępowanie upadłościowe prowadzone w stosunku do ZWPA SA zakończyło się w formie faktycznej likwidacji tej Spółki bez pozostawienia jakiegokolwiek majątku. Pozwana Spółka nie przejęła żadnego majątku po ZWPA SA, nie stała się zatem jego następcą prawnym. Następstwo to nie wynikało także z umowy zawartej 28 czerwca 1999 r. pomiędzy PP WKWK a ZWPA SA w upadłości, ponieważ warunkiem skuteczności tej umowy miało być zatwierdzenie jej przez Ministra Gospodarki, co nie nastąpiło. Wobec rozpoczęcia własnej likwidacji, PP WKWK pismem z 12 sierpnia 1999 r. odstąpiło ze skutkiem natychmiastowym od realizacji tej

umowy. O wstąpieniu przez pozwaną w obowiązki byłego pracodawcy powodów nie świadczą też ustalenia z narady z 24 sierpnia 1999 r., ponieważ nie przyjęły one formy prawnej, od której zależałaby ich skuteczność prawna. Sąd uznał, że umowa pomiędzy pozwaną a ZWPA SA nie odniosła żadnego skutku wobec braku zatwierdzenia jej przez Ministra Gospodarki i braku przekazania środków na jej realizację.

Od powyższego wyroku powodowie wnieśli apelacje, zarzucając naruszenie: 1) art. 32 Konstytucji RP w związku z ustawą z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa i węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej, polegające na nierównym traktowaniu powodów w porównaniu z innymi górnikami przebywającymi na urloпах górniczych; 2) art. 9 § 2 k.p., poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie za podstawę niekorzystnych dla powodów uregulowań prawnych; 3) art. 23¹ k.p. poprzez jego niezastosowanie i błędną wykładnię; 4) przepisów ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej: a) art. 1 pkt 8 ppkt b, poprzez jego niezastosowanie, b) art. 3 w związku z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 1999 r. w sprawie wykazu przedsiębiorstw górniczych, poprzez jego niezastosowanie, c) art. 12, poprzez jego niezastosowanie, d) art. 19 ust. 1 pkt 2 lit. c w związku z § 1 pkt 26 Protokołu dodatkowego nr 9 z dnia 17 sierpnia 1998 r. do układu zbiorowego z 21 grudnia 1991 r., poprzez jego niezastosowanie, e) art. 21, poprzez jego niezastosowanie, 5) art. 4 § 11 umowy z dnia 1 marca 2001 r., poprzez jego niezastosowanie. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucono również naruszenie przepisów postępowania cywilnego, a mianowicie art. 316 § 1 k.p.c., poprzez jednostronną ocenę istniejącego stanu rzeczy w chwili zamknięcia rozprawy i rozważenie argumentów tylko strony pozwanej. Powodowie wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku w części oddalającej powództwo i uwzględnienie ich roszczeń, ewentualnie o uchylenie wyroku celem ponownego rozpoznania sprawy przez Sąd pierwszej instancji.

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Świdnicy wyrokiem z 15 lutego 2007 r. [...] oddalił apelacje powodów. Sąd Okręgowy podzielił w całości ustalenia faktyczne i oceny prawne Sądu Rejonowego. W szczególności Sąd Okręgowy podkreślił, że powodowie posiadali status pracowników w rozumieniu Kodeksu pracy tylko i wyłącznie do czasu zakończenia bytu prawnego ich pracodawcy, czyli ZWPA SA, natomiast okres urlopu górniczego przypadający po tej dacie był traktowany jak okres zatrudnienia jedynie na potrzeby związane ze świadczeniami z ubez-

pieczenia społecznego. Sąd Okręgowy przyjął, że ustawodawca stworzył swoistą „fikcję prawną” pozostawania w stosunku pracy tych pracowników przedsiębiorstw górniczych, których pracodawcy ulegli likwidacji, ale tylko w pewnych, ustawowo określonych granicach. Poza uprawnieniami z ubezpieczenia społecznego dotyczyło to tylko wyraźnie przewidzianych w ustawie świadczeń. Tych wyjątków nie można traktować rozszerzająco. Sąd drugiej instancji wyraził pogląd, że nie narusza zasady równego traktowania odmienne uregulowanie sytuacji osób przebywających na urlo-
pach górniczych w czynnych kopalniach oraz osób, których pracodawca uległ likwi-
dacji bez wskazania następcy prawnego. W tym ostatnim przypadku powinno dojść -
najpóźniej z chwilą zakończenia likwidacji - do rozwiązania stosunków pracy. Usta-
wodawca jednak uprzywilejował w szczególny sposób górników przebywających na
urlo-
pach górniczych w zlikwidowanych kopalniach, wprowadzając fikcję prawną kon-
tynuowania zatrudnienia w już zlikwidowanym - a więc nieistniejącym ani faktycznie,
ani prawnie - przedsiębiorstwie górniczym. Miał zatem prawo uczynić to na określo-
nych przez siebie warunkach. Zamiast przerwania urlopu górniczego i rozwiązania z
nimi stosunków pracy (z powodu likwidacji pracodawcy), ustawodawca zachował
pewne uprawnienia (urlop górniczy pozwalający na osiągnięcie wieku uprawniającego
do otrzymania emerytury). Tym samym zezwolił na kontynuowanie przebywania
tych pracowników na urlopie górniczym, mimo likwidacji ich pracodawcy, oraz za-
pewnił im określone świadczenia. Sąd Okręgowy uznał, że powodowie przeszli na
emerytury bezpośrednio z urlo-
pów górniczych, nie pozostając bezpośrednio wcześ-
niej w stosunku pracy w rozumieniu Kodeksu pracy. Ich pracodawca, który mógłby
ewentualnie być zobowiązany do wypłacenia odprawy emerytalnej, uległ likwidacji
jeszcze przed nabyciem przez powodów jakichkolwiek praw do odprawy i nie pozo-
stał po nim żaden następca prawny. Sąd Okręgowy zaznaczył również, że zgodnie z
delegacją zawartą w art. 31 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r., Minister Gospodarki
był upoważniony do wyznaczenia jednostki organizacyjnej zobowiązanej do wypła-
cenia świadczeń byłym pracownikom ZWPA SA. Zgodnie z tym przepisem Minister
Gospodarki mógł wskazać jednostkę organizacyjną, która przejmowała obowiązki
likwidowanego przedsiębiorstwa górniczego w zakresie wypłacania świadczeń zwią-
zanych z restrukturyzacją zatrudnienia. W ustawie tej nie przewidziano jednak moż-
liwości likwidacji kopalni poprzez jej upadłość, przez co Sąd Okręgowy uznał, że w
tym przypadku minister przekroczył granice delegacji ustawowej.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego wniósł powód Ryszard G., zaskarżając wyrok ten w części dotyczącej oddalenia wniesionej przez niego apelacji. Jako podstawę skargi kasacyjnej skarżący wskazał naruszenie prawa materialnego, a mianowicie: 1) naruszenie art. 64 ust. 2 Konstytucji RP w związku z art. 32 Konstytucji RP, poprzez ich niezastosowanie i odmówienie powodowi ochrony majątkowego prawa do odprawy emerytalnej, podczas gdy wszyscy emeryci pracujący niegdyś w przedsiębiorstwach górniczych objętych ponadzakładowym układem zbiorowym pracy, mając takie samo prawo do odprawy emerytalnej, powinni mieć zapewnioną równą ochronę tego prawa, albowiem nakaz ten wynika zarówno z art. 32, jak i art. 64 ust. 2 Konstytucji RP, zwłaszcza że ustawa z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych (Dz.U. Nr 162, poz. 1112) zapewnia wszystkim górnikom będącym na urloпах górniczych te same prawa - bez względu na to, czy kopalnia, w której pracowali przed urlopem górniczym, została całkowicie zlikwidowana, czy też objęta była tylko restrukturyzacją zatrudnienia; 2) naruszenie art. 9 § 1 k.p., poprzez jego niezastosowanie i pominięcie uregulowań prawnych zawartych w Układzie Zbiorowym Pracy dla Pracowników Zakładów Górniczych z dnia 21 grudnia 1991 r., którego postanowieniami objęty jest powód wobec postanowień Protokołu dodatkowego z dnia 17 sierpnia 1998 r. do Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zakładów Górniczych z dnia 21 grudnia 1991 r., a który to Układ Zbiorowy Pracy w art. 17 pkt 4 gwarantuje powodowi jednorazową odprawę pieniężną w związku z rozwiązaniem stosunku pracy i nabyciem prawa do emerytury; 3) naruszenie art. 23¹ § 1 k.p., poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, polegające na uznaniu, że wobec nieprzejęcia przez stronę pozwaną majątku zlikwidowanego ZWPA SA strona pozwana nie stała się następcą prawnym dla byłych pracowników zlikwidowanej Spółki, podczas gdy - zdaniem skarżącego - przepis ten stanowi, że następstwo prawne dotyczy przejęcia zakładu lub jego części w dotychczasowych stosunkach pracy i powstaje z mocy prawa, zwłaszcza że z okoliczności sprawy wynika, iż strona pozwana przejęła obowiązki dotychczasowego pracodawcy powoda - ZWPA SA - polegające, między innymi, na przekazywaniu w imieniu powoda w trakcie trwania urlopu górniczego, poza świadczeniem górniczym i innymi wymienionymi w art. 22 powołanej ustawy górniczej, należności do urzędu skarbowego, do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, wystawianiu na koniec roku rozliczeniowego druków PIT-11, wystawieniu powodowi

po zakończeniu urlopu górniczego świadectwa pracy, przekazaniu dokumentów powoda do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych celem wypłaty świadczeń emerytalnych, które to czynności nie były wymienione ani w ustawie, ani w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 2 kwietnia 2001 r. w sprawie wyznaczenia jednostki organizacyjnej, która przejmie obowiązek wypłacania świadczeń związanych z restrukturyzacją zatrudnienia w Zakładzie Wydobywczo-Przeróbczym Antracytu SA (Dz.U. Nr 32, poz. 370), a do których wykonania jest uprawniony i zobowiązany pracodawca na podstawie art. 94 pkt 9a k.p. i art. 97 § 1 k.p.; 4) naruszenie art. 1 ust. 8 pkt b w związku z art. 21 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych, poprzez ich niezastosowanie i błędną wykładnię, mimo istniejących ku temu przesłanek wynikających z dokonanych przez Sąd ustaleń, a mianowicie tego, że powód w dniu 31 grudnia 1997 r. był zatrudniony w kopalni całkowicie likwidowanej, gdyż pracował w ZWPA SA w upadłości nieprzerwanie do 30 kwietnia 1998 r., a od 1 maja 1998 r. do 28 lutego 2001 r. przebywał na urlopie górniczym, oraz bezpodstawne przyjęcie, że powód nie był pracownikiem w rozumieniu Kodeksu pracy, podczas gdy wobec istniejących w sprawie ustaleń do powoda zastosowanie mają przepisy ustawy górniczej, w świetle której powód, mimo przeprowadzonej upadłości jego zakładu pracy, był nadal pracownikiem przebywającym na urlopie górniczym i pozostającym w stosunku pracy do czasu zakończenia urlopu górniczego i przejścia na emeryturę; 5) naruszenie art. 3 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych w związku z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 1999 r. w sprawie wykazu przedsiębiorstw górniczych i przedsiębiorstw robót górniczych (Dz.U. Nr 38, poz. 362), poprzez ich niezastosowanie, mimo że z przepisów tych - w szczególności z załącznika nr 1 do rozporządzenia - wprost wynika, że ZWPA SA w upadłości jest przedsiębiorstwem górniczym w rozumieniu ustawy górniczej z dnia 26 listopada 1998 r., której postanowienia mają zastosowanie zarówno wobec tej jednostki górniczej, jak i jej pracowników w związku treścią art. 19 ust. 1 pkt 1 powołanej ustawy; 6) art. 22 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych, poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, polegające na przyjęciu, że skoro przepis ten nie wy-

szczególnia odprawy emerytalnej jako świadczenia, do którego uprawniony jest górnik przebywający na urlopie górniczym, to strona pozwana nie jest obowiązana do jej zapłaty jako jednostka wskazana przez Ministra Gospodarki do wypłaty jedynie świadczeń związanych z restrukturyzacją zatrudnienia w ZWPA SA, podczas gdy przepis ten stanowi, że w okresie korzystania z urlopu górniczego pracownik otrzymuje wymienione w tym przepisie świadczenia, a tymczasem prawo do odprawy emerytalnej powstaje z chwilą zakończenia urlopu górniczego i rozwiązania stosunku pracy oraz nabycia prawa do emerytury, dlatego nie jest związane z urlopem górniczym i nie mogło być wymienione w pakiecie świadczeń wypłacanych w okresie urlopu górniczego, ponadto to Układ Zbiorowy Pracy, a nie ustawa, jest dla powoda źródłem prawa do odprawy emerytalnej; 7) naruszenie art. 31 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych, poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, polegające na bezpodstawnym przyjęciu, że Minister Gospodarki przekroczył ustawowe uprawnienia, wyznaczając pozwaną do realizacji świadczeń związanych z urlopem górniczym, wobec braku w ustawie regulacji o likwidacji przedsiębiorstwa górniczego w drodze upadłości, podczas gdy w rozdziale 4 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. (w art. 19) przewidziano, że postanowienia tego rozdziału dotyczą przedsiębiorstw górniczych i przedsiębiorstw robót górniczych postawionych w stan likwidacji lub upadłości albo w przypadku konieczności zmniejszenia zatrudnienia, a zatem lakoniczne i nieoparte „żadnym wnikliwym uzasadnieniem wnioski Sądu w tym zakresie są błędne”.

Jako okoliczność uzasadniająca potrzebę rozpoznania skargi kasacyjnej skarżący przedstawił istotne zagadnienie prawne, a mianowicie, czy przedsiębiorstwo górnicze wskazane przez Ministra Gospodarki na podstawie art. 31 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych do wypłaty świadczeń wynikających z art. 22 tej ustawy jest z mocy prawa następcą prawnym w dotychczasowych stosunkach pracy na zasadzie art. 23¹ § 1 k.p. wobec pracowników górnictwa objętych restrukturyzacją zatrudnienia, których przedsiębiorstwo w trakcie trwania urlopu górniczego zostało zlikwidowane w drodze upadłości, a mimo to przebywających na urloпах górniczych i pozostających nadal w stosunku pracy do czasu przejścia na emeryturę.

Ponadto skarżący zwrócił uwagę na potrzebę wykładni art. 23¹ § 1 k.p. w kontekście art. 21 ustawy o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego, które wywołują poważne wątpliwości w związku z ich interpretacją przez Sądy obu instancji, z uwagi na brak w ustawie bezpośrednich i jednoznacznych regulacji dotyczących następstwa prawnego po stronie pracodawcy wobec górników przebywających na urlo- pach górniczych mimo całkowitego zlikwidowania ich kopalni. Skarżący wniósł o uchylenie i zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie apelacji powoda.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pełnomocnik pozwanej Spółki, wnosząc o oddalenie skargi, podkreślił, że zakładowy Układ Zbiorowy Pracy dla Pracowników ZWPA SA przestał obowiązywać z chwilą utraty bytu prawnego przez pracodawcę, ponieważ przestał istnieć podmiot, który był jego stroną i adresatem. Strona pozwana była tylko płatnikiem określonych w ustawie z dnia 26 listopada 1998 r. świadczeń, wyznaczonym rozporządzeniem Ministra Gospodarki, które wypłacała ze środków jej przekazywanych, ponieważ gdyby tego nie wykonywała, powód w okresie przebywa- nia na urlopie górniczym nie otrzymywałby przysługujących mu świadczeń, a po jego zakończeniu nie przeszedłby na emeryturę, gdyż nie mógłby otrzymać stosownych dokumentów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie ma usprawiedliwionych podstaw, choć argumentacja prawna przedstawiona przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego orzecz- nia jest częściowo nietrafna. Podstawowym założeniem zaskarżonego wyroku jest ustalenie faktyczne i ocena prawna, że pozwana Spółka nie była pracodawcą powo- da w chwili, gdy bezpośrednio po zakończeniu urlopu górniczego przechodził on na emeryturę. Nie była również ani ogólnym następcą prawnym zlikwidowanego - po zakończeniu postępowania upadłościowego - byłego, ostatniego, pracodawcy powo- da, czyli Zakładu Wydobywczo-Przeróbczego Antracytu SA w W., ani jej ewentualne następstwo prawne nie wynikało z czynności prawnej (umowy) lub z aktu władczego (np. z rozporządzenia Ministra Gospodarki), ani też nie można przyjąć, że doszło do przejścia zakładu pracy powoda, czyli Zakładu Wydobywczo-Przeróbczego Antracytu SA w W., na pozwaną Spółkę jako nowego pracodawcę w rozumieniu art. 23¹ k.p. Tego rodzaju założenie sprowadzało się w istocie do przyjęcia przez Sąd Okręgowy braku po stronie pozwanej legitymacji materialnej biernej co do zobowiązania doty-

czącego wypłaty odprawy emerytalnej na rzecz powoda. Sąd Okręgowy przyjął bowiem, i jest to trafne założenie, że roszczenie o odprawę emerytalną - czy to na podstawie przepisów ogólnych, powszechnie obowiązujących (art. 92¹ k.p.), czy to na podstawie odpowiednich postanowień układu zbiorowego pracy jako autonomicznego źródła prawa pracy (art. 9 § 1 k.p.) - przysługuje pracownikowi jedynie w stosunku do pracodawcy (byłego pracodawcy) lub ewentualnie następcy prawnego byłego pracodawcy, a nie w stosunku do jakiegokolwiek innego podmiotu prawnego, choćby podmiot ten został zgodnie z prawem wskazany jako jednostka organizacyjna przejmująca obowiązek wypłacania pewnych świadczeń za postawionego w stan upadłości lub likwidowanego pracodawcę.

Nie można się zgodzić z poglądem Sądu Okręgowego, że powodowi nie przysługuje odprawa emerytalna tylko z tej przyczyny, że doszło do całkowitej likwidacji przedsiębiorstwa górniczego, które było jego ostatnim pracodawcą. Likwidacja przedsiębiorstwa górniczego będącego pracodawcą nie oznacza, że zobowiązania zlikwidowanego przedsiębiorstwa górniczego nie mogły przejść (i nie przeszły) na inny podmiot. Ustalenie, kto jest następcą prawnym zlikwidowanego i wykreślonego z rejestru przedsiębiorców Zakładu Wydobywczo-Przeróbczego Antracytu SA w W. jako przedsiębiorstwa górniczego, zobowiązanym do wypłacenia powodowi odprawy emerytalnej w związku z przejściem na emeryturę, wymagałoby szczegółowego przeanalizowania procesu likwidacji Zakładu Wydobywczo-Przeróbczego Antracytu SA w W., jaki nastąpił po zakończeniu postępowania upadłościowego. Ustaleń takich nie można jednak czynić w postępowaniu kasacyjnym, które służy jedynie weryfikacji prawidłowości (zgodności z prawem) zaskarżonego orzeczenia sądu drugiej instancji. Teza Sądu Okręgowego, zgodnie z którą po likwidacji Zakładu Wydobywczo-Przeróbczego Antracytu SA w W. i wykreśleniu tej Spółki z rejestru przedsiębiorstw powód pozostawał jedynie w „fikcyjnym stosunku pracy” i w chwili zakończenia urlopu górniczego nie miał już żadnego pracodawcy, może być uznana za kontrowersyjną, ponieważ - jak wynika z ustaleń Sądu Rejonowego - Spółka ta została zlikwidowana i wykreślona z rejestru przedsiębiorców w dniu 18 czerwca 2001 r., czyli po przejściu powoda na emeryturę, co nastąpiło 1 marca 2001 r. Jednak podważenie tej tezy nie miałoby wpływu na ocenę co do nieskuteczności skargi kasacyjnej, ponieważ podstawowe znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy miało ustalenie Sądu Okręgowego, że pozwana Spółka nie była pracodawcą powoda ani w chwili jego przejścia na urlop górniczy, ani w chwili zakończenia tego urlopu i przejścia powoda

na emeryturę, i nie jest również następcą prawnym zlikwidowanego Zakładu Wydobyczo-Przeróbczego Antracytu SA w W. Do powyższych, wstępnych, założeń należy odnieść ocenę zasadności zarzutów sformułowanych w skardze kasacyjnej.

1. Nie można podzielić stanowiska skarżącego, że w wyniku oddalenia powództwa o odprawę emerytalną - błędnie skierowanego w stosunku do podmiotu, który ani nie był pracodawcą powoda w chwili jego przejścia na emeryturę, ani nie może być uznany za następcę prawnego postawionego w stan upadłości, a następnie zlikwidowanego pracodawcy powoda - doszło do naruszenia art. 64 ust. 2 Konstytucji RP w związku z art. 32 Konstytucji RP, poprzez ich niezastosowanie i odmówienie powodowi ochrony przysługującego mu prawa majątkowego do odprawy emerytalnej. Powodowi należy się odprawa emerytalna - ale nie od tego podmiotu, który został pozwany w sprawie zakończonej wydaniem zaskarżonego wyroku. Formułując ten zarzut skarżący powołuje się na argument, że wszyscy emeryci pracujący niegdyś w przedsiębiorstwach górniczych objętych ponadzakładowym Układem Zbiorowym Pracy, mając takie samo prawo do odprawy emerytalnej, powinni mieć zapewnioną równą ochronę tego prawa, co wynika zarówno z art. 32, jak i z art. 64 ust. 2 Konstytucji RP. Jest to argument słuszny, jednak odprawa emerytalna przysługuje przechodzącym na emeryturę pracownikom przedsiębiorstw górniczych od pracodawcy (byłego pracodawcy) lub od następcy prawnego byłego pracodawcy. W rozpoznawanej sprawie przyjęto, że pozwana Spółka nie spełnia tych przymiotów - nie była bowiem pracodawcą powoda w chwili jego przejścia na emeryturę ani nie jest następcą prawnym pod tytułem ogólnym lub szczególnym byłego (zlikwidowanego) pracodawcy powoda. Argument skarżącego, że naruszono przepisy Konstytucji zwłaszcza dlatego, że ustawa z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych (Dz.U. Nr 162, poz. 1112) zapewnia wszystkim górnikom będącym na urlopiach górniczych te same prawa - bez względu na to, czy kopalnia, w której pracowali przed urlopem górniczym, została całkowicie zlikwidowana, czy też objęta była tylko restrukturyzacją zatrudnienia - jest o tyle chybiony, że ustawa ta nie regulowała w jakikolwiek sposób uprawnień pracowników restrukturyzowanych przedsiębiorstw górniczych do odpraw emerytalnych w związku z ich przejściem na emeryturę. Prawo do odprawy emerytalnej przysługuje pracownikom przechodzącym na emeryturę albo na podstawie przepisów ogólnych, powszechnie obowiązujących (art. 92¹ k.p.), albo na podstawie przepisów szczegól-

nych (np. ustaw regulujących odrębnie, poza Kodeksem pracy, stosunki zatrudnienia poszczególnych kategorii pracowników, czyli tzw. pragmatyk), albo na podstawie postanowień zawartych w tzw. autonomicznych źródłach prawa pracy (np. w układach zbiorowych pracy). Odprawa emerytalna przysługuje pracownikowi przechodzącemu na emeryturę nie abstrakcyjnie, lecz od pracodawcy, u którego pracownik przechodzący na emeryturę był zatrudniony w chwili przejścia na emeryturę, ewentualnie od jego następcy prawnego. Sąd Okręgowy ustalił i ocenił, że strona pozwana nie była pracodawcą powoda ani 28 lutego 2001 r., kiedy kończył mu się urlop górniczy, ani 1 marca 2001 r., kiedy powód nabył prawo do emerytury. W tych okolicznościach odmowa zasądzenia od strony pozwanej na rzecz powoda odprawy emerytalnej nie może naruszać ani art. 32, ani art. 64 ust. 2 Konstytucji RP.

2. Z przytoczonych wyżej przyczyn nie można podzielić zarzutu skargi kasacyjnej dotyczącego naruszenia art. 9 § 1 k.p. Sąd Okręgowy nie pominął bowiem uregulowań prawnych zawartych w Układzie Zbiorowym Pracy dla Pracowników Zakładów Górniczych z dnia 21 grudnia 1991 r., którego postanowieniami objęty został powód na podstawie postanowień Protokołu dodatkowego z dnia 17 sierpnia 1998 r., a w szczególności art. 17 pkt 4 Układu Zbiorowego Pracy, który gwarantuje pracownikom jednorazową odprawę pieniężną w związku z rozwiązaniem stosunku pracy i nabyciem prawa do emerytury. Układ Zbiorowy Pracy gwarantował odprawę emerytalną pracownikom od pracodawcy, a nie abstrakcyjnie, w ogóle, od kogokolwiek, od jakiegokolwiek podmiotu, także takiego, który pracodawcą nie był i nie jest oraz nie przejął obowiązków pracodawcy dotyczących wypłaty odprawy emerytalnej. Domaganie się od pozwanej Spółki odprawy emerytalnej na podstawie postanowień Układu Zbiorowego Pracy musiałyby zostać poprzedzone wykazaniem, że pozwana jest osobą zobowiązaną do wypłaty tej odprawy, czego powodowi wykazać się nie udało.

3. Wyznaczenie strony pozwanej jako jednostki organizacyjnej, która przejęła obowiązek wypłacania świadczeń związanych z restrukturyzacją zatrudnienia w Zakładzie Wydobywczo-Przeróbczym Antracytu SA w W. - co nastąpiło aktem władczym w postaci wydania przez Ministra Gospodarki rozporządzenia z dnia 2 kwietnia 2001 r. (Dz.U. Nr 32, poz. 370) - nie może być traktowane jako równoznaczne z przejściem zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę w rozumieniu art. 23¹ k.p. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 2 kwietnia 2001 r., wydane na podstawie art. 31 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla

kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych, przewidywało jedynie, że wyznacza się Spółkę Restrukturyzacji Kopalń SA jako jednostkę organizacyjną zobowiązaną do wypłacania świadczeń wynikających z uprawnień, o których mowa w rozdziale 4 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r., byłym pracownikiem Zakładu Wydobywczo-Przeróbczego Antracytu SA w W. Wśród tych uprawnień nie ma odprawy emerytalnej. Warunkiem uznania, że doszło do przejścia zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę jest faktyczne przejęcie zakładu pracy lub jego części, co powinno polegać bądź na przejęciu majątku (części majątku) lub chociaż tylko zadań (części zadań) byłego pracodawcy. Sąd Okręgowy wykluczył, aby w związku z wydaniem przez Ministra Gospodarki rozporządzenia z dnia 2 kwietnia 2001 r. doszło do przejęcia przez pozwaną Spółkę majątku albo zadań produkcyjnych zlikwidowanego całkowicie Zakładu Wydobywczo-Przeróbczego Antracytu SA w W. Nie było więc przejęcia choćby części zakładu pracy czy to w ujęciu majątkowym, czy tylko funkcjonalnym.

Skarżący zarzuca naruszenie art. 23¹ § 1 k.p. kwestionując błędne (jego zdaniem) założenie Sądu Okręgowego, że wobec nieprzejęcia jakiegokolwiek części majątku zlikwidowanego ZWPA SA pozwana Spółka nie stała się następcą prawnym dla byłych pracowników ZWPA SA, podczas gdy następstwo prawne dotyczy przejęcia zakładu lub jego części w dotychczasowych stosunkach pracy i powstaje z mocy prawa. W związku z tym zarzutem skarżący argumentuje, że strona pozwana przejęła niektóre obowiązki dotychczasowego pracodawcy powoda, czyli ZWPA SA, polegające, między innymi, na przekazywaniu w imieniu powoda w trakcie trwania urlopu górniczego, poza świadczeniami górniczymi wymienionymi w art. 22 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r., należności do urzędu skarbowego i do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na wystawianiu na koniec roku rozliczeniowego druków PIT-11, wystawieniu powodowi po zakończeniu urlopu górniczego świadectwa pracy, przekazaniu dokumentów powoda do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych celem wypłaty świadczeń emerytalnych, które to czynności nie były wymienione ani w ustawie z dnia 26 listopada 1998 r., ani w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 2 kwietnia 2001 r. w sprawie wyznaczenia jednostki organizacyjnej, która przejmie obowiązek wypłacania świadczeń związanych z restrukturyzacją zatrudnienia w Zakładzie Wydobywczo-Przeróbczym Antracytu SA, a do których wykonania jest uprawniony i zobowiązany pracodawca na podstawie art. 94 pkt 9a k.p. i art. 97 § 1 k.p.

Ocena, że doszło do przejścia części zakładu pracy na nowego pracodawcę (art. 23¹ k.p.), zależy od ustalenia, że przejął on w faktyczne władanie część zadania lub zadań stanowiących placówkę zatrudnienia, a więc w zakresie pozwalającym na wykonywanie obowiązków pracowniczych (por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 września 2006 r., I PK 75/06, OSNP 2007 nr 17-18, poz. 250). Wyznaczenie pozwanej (Spółki Restrukturyzacji Kopalń SA) jako jednostki organizacyjnej zobowiązanej do wypłacania świadczeń wynikających z uprawnień, o których mowa w rozdziale 4 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r., byłym pracownikom Zakładu Wydobywczo-Przeróbczego Antracytu SA nie może być potraktowane jako przejście zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę w tym rozumieniu. Nie było to przejęcie zadań stanowiących placówkę zatrudnienia, umożliwiających wykonywanie obowiązków pracowniczych. Było to jedynie nałożenie przez organ władzy wykonawczej, w oparciu o art. 31 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r., pewnych ściśle określonych obowiązków. Przepis ten przewidywał, że w przypadku likwidacji przedsiębiorstwa górniczego albo przedsiębiorstwa robót górniczych obowiązek wypłacania świadczeń, o których mowa w art. 22 i art. 23 ustawy, oraz rent wyrównawczych przejmuje jednostka organizacyjna wskazana przez ministra właściwego do spraw gospodarki, w drodze rozporządzenia, w terminie miesiąca od dnia zakończenia likwidacji; wydając rozporządzenie minister właściwy do spraw gospodarki miał wziąć pod uwagę możliwość sprawnej realizacji obowiązku nałożonego na tę jednostkę. Gdyby rzeczywiście doszło w jakikolwiek sposób do przejścia zakładu pracy powoda lub jego części na pozwaną Spółkę jako innego pracodawcę na podstawie art. 23¹ k.p., to nie było potrzeby wydawania przez Ministra Gospodarki rozporządzenia wyznaczającego pozwaną do wypłacania świadczeń związanych z restrukturyzacją zatrudnienia w Zakładzie Wydobywczo-Przetwórczym Antracytu SA. Wydanie tego rozporządzenia jednoznacznie świadczy o tym, że bez jego wydania strona pozwana nie byłaby zobowiązana do wykonywania żadnych obowiązków w stosunku do powoda jako byłego pracownika Zakładu Wydobywczo-Przeróbczego Antracytu SA.

Jeżeli nawet niektóre czynności jednostki organizacyjnej wyznaczonej do wypłacania świadczeń wynikających z uprawnień, o których mowa w rozdziale 4 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r., np. odprowadzanie zaliczek na podatek dochodowy do urzędu skarbowego albo składek na ubezpieczenia społeczne do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, wystawianie na koniec roku rozliczeniowego druków PIT-11, nie były objęte bezpośrednio ani ustawą z dnia 26 listopada 1998 r., ani rozporzą-

dzeniem Ministra Gospodarki z dnia 2 kwietnia 2001 r., to obowiązek ich podjęcia wynikał z innych przepisów; obciążały one tę jednostkę jako płatnika świadczeń wynikających z art. 22 ustawy o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych. Inaczej mówiąc, kto wypłacał świadczenie socjalne, ten miał obowiązek - jako płatnik - odprowadzać zaliczki na podatek dochodowy i składki na ubezpieczenie społeczne, a także wystawić druk PIT-11. Z czynności tych nie wynika w żaden sposób, aby można było przypisać stronie pozwanej przymiot następcy prawnego byłego zlikwidowanego pracodawcy powoda, zobowiązanego do wypłaty odprawy emerytalnej. To samo można odnieść do wystawienia przez stronę pozwaną powodowi świadectwa pracy oraz przekazania do ZUS stosownej dokumentacji w celu ustalenia prawa do emerytury i wypłaty świadczeń emerytalnych. Są to bowiem czynności o charakterze technicznym.

Następstwa prawnego, o jakim stanowi art. 23¹ k.p., nie można też wyprowadzić z ustalonego przez Sąd Okręgowy faktu, że umową z dnia 1 marca 2001 r. strona pozwana zakupiła Przedsiębiorstwo Państwowe W. Kopalnie Węgla Kamiennego w likwidacji i z chwilą zawarcia tej umowy wstąpiła we wszystkie prawa i obowiązki zakupionego przedsiębiorstwa. Ustalenie to - w powiązaniu z tym, że rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 24 lipca 2000 r. (Dz.U. Nr 61, poz. 714) wyznaczono Przedsiębiorstwo Państwowe W. Kopalnie Węgla Kamiennego w likwidacji jako jednostkę organizacyjną zobowiązaną do wypłacania świadczeń wynikających z uprawnień, o których mowa w art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej, dla byłych pracowników Zakładu Wydobywczo-Przeróbczego Antracytu SA w upadłości, prowadzi jedynie do wniosku, że przedstawione powyżej rozważania dotyczące niemożliwości przypisania stronie pozwanej przymiotu następcy prawnego Zakładu Wydobywczo-Przeróbczego Antracytu SA są aktualne także w odniesieniu do stanu faktycznego i prawnego sprzed wydania rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 2 kwietnia 2001 r. (Dz.U. Nr 32, poz. 370). Gdyby nabycie przez stronę pozwaną przedsiębiorstwa PP WKWK oznaczało wejście w obowiązki pracodawcy względem pracowników upadłego Zakładu Wydobywczo-Przeróbczego Antracytu SA, nie musiałoby być wydawane kolejne po rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 24 lipca 2000 r. rozporządzenie z dnia 2 kwietnia 2001 r. (Dz.U. Nr 32, poz. 370). Zlikwidowane Przedsiębiorstwo Państwowe W. Kopalnie Węgla Ka-

miennego nie było następcą prawnym upadłego Zakładu Wydobywczo-Przeróbczego Antracytu SA, bo gdyby było, Minister Gospodarki nie musiałby wydawać rozporządzenia z dnia 2 kwietnia 2001 r. wyznaczającego stronę pozwaną jako jednostkę organizacyjną, która miała przejąć obowiązek wypłacania świadczeń związanych z restrukturyzacją zatrudnienia w Zakładzie Wydobywczo-Przetwórczym Antracytu SA.

4. Zarzut naruszenia „art. 1 ust. 8 pkt b” w związku z art. 21 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych jest niezrozumiały nie tylko dlatego, że ustawa ta nie zawiera jednostki redakcyjnej, którą można byłoby zakwalifikować jako „art. 1 ust. 8 pkt b”, ale także z tej przyczyny, że nie wiadomo, co skarżący ma na myśli zarzucając Sądowi Okręgowemu „bezpodstawne przyjęcie, że powód był pracownikiem w rozumieniu Kodeksu pracy, podczas gdy wobec istniejących w sprawie ustaleń do powoda zastosowanie mają przepisy ustawy górniczej, w świetle której powód, mimo przeprowadzonej upadłości jego zakładu pracy, był nadal pracownikiem przebywającym na urlopie górniczym i pozostającym w stosunku pracy do czasu zakończenia urlopu górniczego i przejścia na emeryturę”. Powód był niewątpliwie pracownikiem przedsiębiorstwa górniczego, do którego miały zastosowanie przepisy ustawy o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych. W sprawie prawomocnie zakończonej zaskarżonym wyrokiem nie chodziło jednak o wynikające z tej ustawy uprawnienia powoda jako pracownika kopalni całkowicie zlikwidowanej, lecz o odprawę emerytalną, której przepisy tej ustawy w żaden sposób nie regulowały. Z ustaleń faktycznych Sądu Rejonowego, przejętych w całości przez Sąd Okręgowy, wynika, że powód miał formalnie pracodawcę aż do chwili przejścia na emeryturę. Sąd Rejonowy ustalił, że postanowieniem z 11 marca 1998 r. została ogłoszona upadłość ZWPA SA w W., a następnie postanowieniem z 23 stycznia 2001 r. stwierdzono ukończenie postępowania upadłościowego w stosunku do ZWPA SA w W. Według ustaleń Sądu, Spółka ta została zlikwidowana i wykreślona z rejestru przedsiębiorców w dniu 18 czerwca 2001 r. Tymczasem powód przeszedł na emeryturę z dniem 1 marca 2001 r., czyli przed formalnym wykreśleniem ZWPA SA w W. z rejestru przedsiębiorców. W rozpoznawanej sprawie chodziło jedynie o ustalenie, czy pozwana Spółka Restrukturyzacji Kopalń SA jest następcą prawnym zlikwidowanego Zakładu Wydobywczo-Przetwórczego Antracytu SA i czy w związku z tym ciąży na

niej obowiązek wypłacenia powodowi należnej mu odprawy emerytalnej. Ponieważ ustalenie tej kwestii było negatywne, zarówno wyrok oddalający powództwo, jak i wyrok oddalający apelację, nie naruszają przytoczonych przepisów ustawy z dnia 26 listopada 1998 r.

5. Zarzut dotyczący naruszenia art. 3 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych „w związku” z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 1999 r. w sprawie wykazu przedsiębiorstw górniczych i przedsiębiorstw robót górniczych (Dz.U. Nr 38, poz. 362), jest nietrafny choćby z tej przyczyny, że nikt w rozpoznawanej sprawie nie kwestionował tego, iż Zakład Wydobywczo-Przetwórczy Antracytu SA w upadłości był przedsiębiorstwem górniczym w rozumieniu tej ustawy, a w związku z tym przepisy tej ustawy miały zastosowanie do powoda w związku treścią art. 19 ust. 1 pkt 1 ustawy.

6. Zarzut naruszenia art. 22 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. jest zupełnie nieadekwatny do roszczenia, z jakim powód wystąpił w sprawie zakończonej zaskarżonym wyrokiem. Przepis ten nie wymienia odprawy emerytalnej jako świadczenia, do którego uprawniony jest górnik przebywający na urlopie górniczym w związku z przejściem na emeryturę. Prawo do odprawy emerytalnej wynika z innych przepisów, o czym już była mowa. Strona pozwana - jako jednostka organizacyjna wyznaczona przez Ministra Gospodarki z dnia 2 kwietnia 2001 r. do wypłacania świadczeń związanych z restrukturyzacją zatrudnienia w ZWPA SA - nie była obowiązana w oparciu o to rozporządzenie do wypłacenia powodowi odprawy emerytalnej ponieważ odprawy tej nie regulowały przepisy rozdziału 4 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r., a tylko tych świadczeń dotyczyło rozporządzenie Ministra Gospodarki.

7. Naruszenia art. 31 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczególnych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych skarżący upatruje w bezpodstawnym przyjęciu przez Sąd Okręgowy, że Minister Gospodarki przekroczył ustawowe uprawnienia wyznaczając pozwaną Spółkę do realizacji świadczeń związanych z urlopem górniczym, wobec braku w tej ustawie regulacji o likwidacji przedsiębiorstwa górniczego w drodze upadłości, podczas gdy w rozdziale 4 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r., a mianowicie w art. 19, wyraźnie przewidziano, że postanowienia tego rozdziału dotyczą przedsiębiorstw górniczych i przedsiębiorstw robót górni-

czych postawionych w stan likwidacji lub upadłości albo w przypadku konieczności zmniejszenia zatrudnienia. W tej sytuacji wnioski Sądu w tym zakresie są błędne.

Można zgodzić się ze stanowiskiem skarżącego, że rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 24 lipca 2000 r. (Dz.U. Nr 61, poz. 714) oraz z dnia 2 kwietnia 2001 r. (Dz.U. Nr 32, poz. 370) nie wykroczyły poza upoważnienie ustawowe z art. 31 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. Jednak błędne stanowisko Sądu Okręgowego w tej kwestii było bez znaczenia dla prawidłowości rozstrzygnięcia sprawy, skoro strona pozwana - według ustaleń Sądu - faktycznie wykonywała obowiązki nałożone rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 24 lipca 2000 r. na Przedsiębiorstwo Państwowe W. Kopalnie Węgla Kamiennego w likwidacji jako jednostkę organizacyjną zobowiązaną do wypłacania świadczeń wynikających z uprawnień, o których mowa w art. 20 ust. 1 powołanej ustawy, dla byłych pracowników ZWPA SA Z faktu tego nie wynikało jednak następstwo prawne pozwanej w stosunku do zlikwidowanego byłego pracodawcy powoda.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.

=====